

„Man kan trække hesten hen til vandtroget, men man kan ikke tvinge den til at drikke.“

Arbejdsmarkedets organisationer kan imidlertid tilskynde til et samarbejde mellem de arbejdsgivere og arbejdere, der har ønske om at være med i et sådant samarbejde. Dette kan ske ved, at organisationerne opretter skoler, afholder kursus o. s. v., hvor arbejdsgivere og arbejdere — i fællesskab eller hver for sig — kan få oplysning om de faktorer af legemlig, åndelig og psykologisk art, som alle har betydning, hvis man vil opbygge et holdbart grundlag for samarbejdet. Noget sådant gør vi i stor udstrækning i Danmark.

Når man taler om de indbyrdes forhold på arbejdspladsen, er der et spørgsmål, som man bør være opmærksom på, nemlig den rolle, som arbejdsledere, arbejdsformænd og andre funktionærer spiller. Det er af afgørende vigtighed, at den mand, der repræsenterer ledelsen under det daglige arbejde i værkstedet, forstår betydningen af gode indbyrdes forhold og har tilstrækkelig psykologisk sans til at vise forståelse for arbejderens vanskeligheder og klager.

Disse værkstedsfunktionærer kan yde ledelsen en uvurderlig bistand ved at bestræbe sig for at fremme gode indbyrdes forhold; men omvendt risikerer man, at de modarbejder bestræbelserne herfor og gør en indsats for gode indbyrdes forhold værdiløs.

Arbejdsformændene og værkstedsfunktionærerne har ofte en meget konservativ forestilling om de indbyrdes forhold. Derfor er det i højeste grad påkrævet at uddanne dem til deres opdragende opgaver ved anvendelse af alle mulige midler såsom kursus o. s. v., som kan uddybe deres forståelse af vigtigheden af gode indbyrdes forhold og kan gøre dem fortrolige med de metoder, som kan føre frem til sådanne gode indbyrdes forhold.

Det forekommer mig, at man ved internationale møder og konferencer vedrørende de indbyrdes forhold mellem arbejdsgivere og arbejdere, hvori der deltager repræsentanter for arbejdsgivere og arbejdere, ikke viser tilstrækkelig opmærksomhed for betydningen af denne tredje part, som spiller en afgørende rolle, når det gælder om at sikre gode indbyrdes forhold på arbejdspladsen. Det kan i øvrigt bemærkes, at denne gruppe også ofte bliver glemt, hvor man arbejder med disse spørgsmål inden for det enkelte land.

Jeg er helt klar over, at de erfaringer, vi har indhøstet i Danmark, ikke automatisk kan anvendes i lande, hvis økonomiske og sociale opbygning er afvigende fra vor, og som ikke bygger på de samme traditioner som vi. Alligevel er jeg over-

bevist om, at en hel del af den viden, som vi har indsamlet med hensyn til forholdet mellem arbejdsgivere og arbejdere, vil kunne være nyttigt for de unge nationer. Alle kredse i Danmark er rede til at hjælpe disse unge nationer, når de måtte ønske det — jeg understreger: når de måtte ønske det — med bistand på et så vigtigt område af deres samfundsudvikling som forholdet mellem arbejdsgivere og arbejdere.“

En væsentlig del af talerne under debatten om generaldirektørens beretning var repræsentanter for udviklingslandene, der fremhævede disse landes behov for faglig uddannelse af arbejderne, uddannelse af virksomhedsledere, tilvejebringelse af forøgede og stabile beskæftigelsesmuligheder i landbrugsområder m. m.

I sin svartale kom generaldirektør *Morse* ind på, at det under nutidens hastige økonomiske udvikling gjaldt om ikke at tabe de sociale mål, som ILO særlig må interessere sig for, af syne. I den bistand, ILO kunne yde med henblik på økonomisk og social fremgang, burde ILOs indsats ikke være dikteret af almene teorier, men måtte tage vidtgående hensyn til forholdene i hvert enkelt land. Generaldirektøren kom også ind på betydningen af forskning og faglig oplæring og fremhævede den rolle, som det nyoprettede institut for studier af socialpolitikken og arbejdslivet — der vil virke i nært samarbejde med ILO — kunne gøre på dette område. Til slut appellerede generaldirektøren til konferencen om ikke at lade politiske og ideologiske meningsforskelle bortlede interessen fra ILOs væsentlige formål, nemlig bekæmpelse af sygdom og sult, uvidenhed og elendighed og tilvejebringelse af sociale fremskridt overalt på jorden.

2. Finansielle spørgsmål.

Arbejdsorganisationens budget for 1962 behandles i den særlige finanskomité, der består af en regeringsrepræsentant fra hvert medlemsland, der deltager i konferencen. Forud for forelæggelsen i finanskomiteen behandles budgetforslaget i arbejdsorganisationens styrelsesråd, og det er her, den egentlige behandling af enkeltheder i forslaget finder sted.